

Komárom: Szúnyogvár környéke természetvédelmi terület

Kezelési terv

2024

Készítette: Barina Zoltán

Tartalom

1.	Azonosító adatok	3
1.1.	Jogszabályi háttér	3
1.2.	A védett érték adatainak frissítése	3
1.3.	Dokumentumfotók.....	8
2.	Természetvédelmi célkitűzések	13
3.	Részletes természetvédelmi kezelési terv	13
3.1.	Természetvédelmi stratégiák	14
3.2.	Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak.....	15
	3.2.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	15
	3.2.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme	15
	3.2.3. Látogatás	15
	3.2.4. Oktatás és bemutatás.....	15
	3.2.5. Kutatás, vizsgálatok	16
	3.2.6. Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra	16
	3.2.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek	16
	3.2.8. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	16
3.3.	Kezelési egységek.....	16
	3.3.1. KE6 – Idegenhonos fás társulás	17
	3.3.2. KE13 – Épített környezet.....	19
	3.3.3. KE14 – Természetes szárazgyep	20
	3.3.4. KE15 – Másodlagos szárazgyep	24
3.4.	Adminisztráció.....	24
3.5.	A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata.....	24

1. Azonosító adatok

1.1. Jogszábiályi háttér

Védetté nyilvánító határozat: Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

Kategória: helyi jelentőségű természetvédelmi terület

Védetté nyilvánítás éve: 1992

Védetté nyilvánítás indoka, természetvédelmi célja: növénytani, állattani

Részletesebben: „A Szúnyogvár környéke, gyepes, kaszálóval tarkított terület, mely tájvédelmi szempontból kiemelkedő értékeket hordoz, területén idős nyárfák (*Populus* sp.) ligetes formát alkotnak. A kaszált, elkerített gyepterületen a tavaszi hérics (*Adonis vernalis*) telepei figyelhetőek meg.”

hrsz.: 2672/2

Kiterjedése: 2,0434 ha

Besorolása: kivett intézmény (gyermekotthon)

Tulajdonos: Magyar Állam

Kezelő: Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató

Egyéb kapcsolódó rendelkezések:

A védetté nyilvánító önkormányzati rendelet további részleteket nem tartalmaz.

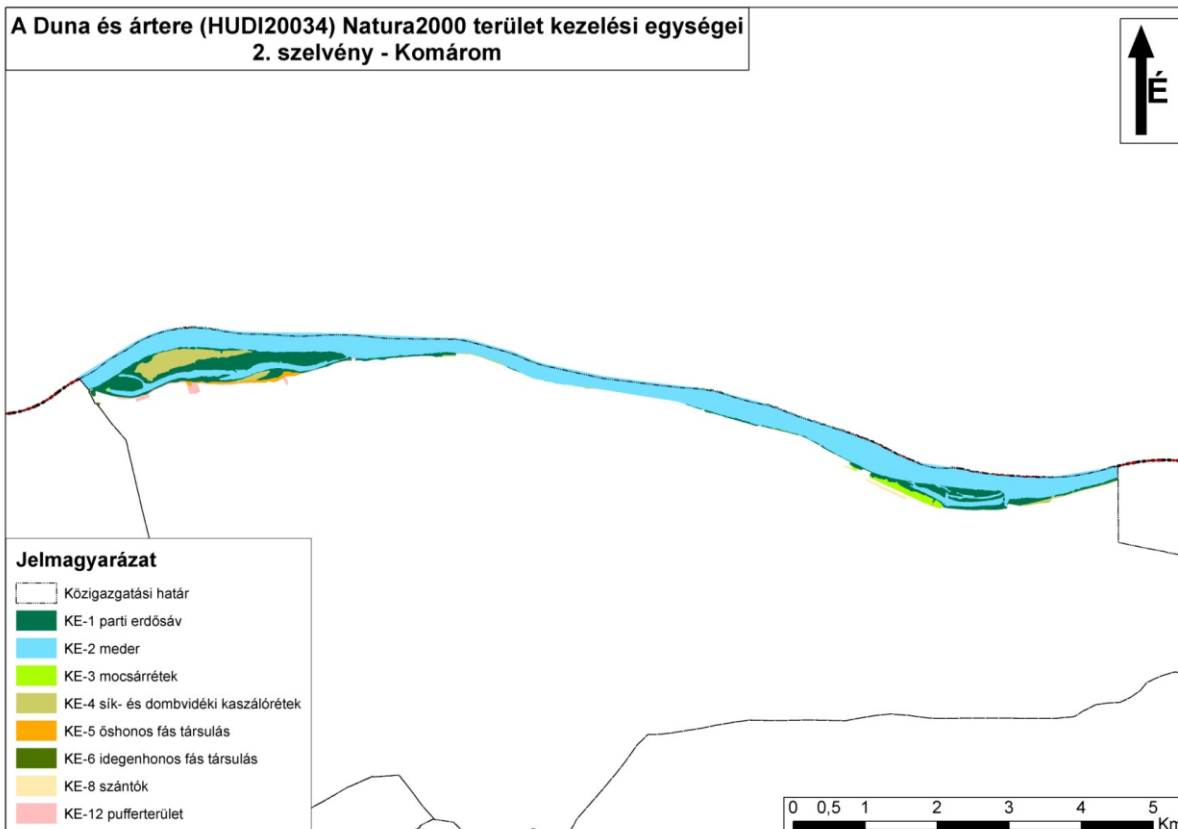
A helyi védett terület teljes egészében része a HUDI20034 Natura 2000 különleges természetmegőrzési területnek.

1.2. A védett érték adatainak frissítése

A természetvédelmi terület elhelyezkedése:

**A Duna és ártere (HUDI20034) Natura2000 terület kezelési egységei
2. szelvény - Komárom**

A területről 2013-ban készült ökológiai állapotfelmérés szerint a védettség indoka részben található meg a területen. Eszerint: „A terület ugyan őriz még egy kis darabot a Komárom környéki homokpusztai gyepekből, de ezek egy részén többé-kevésbé aktív kertművelés folyik, az őshonos fákat egyre inkább gyümölcs- és dísfák váltják fel.

A Szúnyogvár közvetlenül a Dunaparti fűz-nyár ligeterdő mellett helyezkedik el egy kisebb magaslaton. A Komárom környékén egykor nagy kiterjedésben található homoki gyepekből és a közel egy évszázada itt telepített fenyvesekből őriz egy kis darabot. A területen álló régi kúria egykor megyei gyermeküdülőként működött, a régi sportpálya nyomai ma is láthatók, de egyre inkább visszahódítja a természet. A telek nyugati felén öreg fekete és erdei fenyves áll, amely a kerítésen kívül is folytatódik, az 1970-es évektől kialakított Fenyves utca környéki üdülőterületen. A Szúnyogvár mindössze egy hektáros területe jó bepillantást nyújt a Komárom vidékére jellemző homokpusztai gyeptársulásokba és az ezeken ültetett idős fenyvesek életébe, de a külső területekhez képest valójában nem rejt több természeti értéket. A terület egy részén kiskert és gyümölcsös húzódik, de a gyomosodási folyamatok is egyre meghatározóbbak. A Szúnyogvárnál mind a Dunát kísérő ligeterdők, mind pedig a nagyterjedésű Ácsi-erdő fenyveseire és tölgyeseire jellemző madárfajok megfigyelhetők. A közeli üdülőterületet egyre többen választják állandó lakóhelyként, de még ma is a fenyőillatú csend a meghatározó.”¹

Az ökológiai állapotfelmérés szerint a területen a következő védett fajok fordulnak elő:

Növények

Budai imola (*Centaurea sadleriana*): 10 tő

Gerinctelenek

fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*)

kardoslepke (*Iphiclides podalirius*)

Kételtűek

erdei béka (*Rana dalmatina*)

zöld varangy (*Bufo viridis*)

barna varangy (*Bufo bufo*)

Hüllők

fürge gyík (*Lacerta agilis*)

zöld gyík (*Lacerta viridis*)

vízisikló (*Natrix natrix*)

erdei sikló (*Elaphe longissima*)

Madarak

darázsölyv (*Pernis apivorus*): átrepülőként

rétisas (*Haliaeetus albicilla*): átrepülőként

gyurgyalag (*Merops apiaster*): átrepülőként

erdei fülesbagoly (*Asio otus*): 1 pár

nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) 1 pár

tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) 1 pár

házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*) 1 pár

barázdabillegető (*Motacilla alba*) 1 pár

---

¹ Megjegyzendő, hogy az ökológiai állapotfelmérés nem tesz említést a védetté nyilvánítást indokló tavaszi hérics (*Adonis vernalis*) jelenlétéről

fekete rigó (*Turdus merula*) 2 pár
vörösbecgy (*Erithacus rubecula*) 1 pár
fülemüle (*Luscinia megarhynchos*) 1 pár
énekes rigó (*Turdus philomelos*) 1 pár
barátposzáta (*Sylvia atricapilla*) 3 pár
kis poszáta (*Sylvia curruca*) 1 pár
csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*) 2 pár
szürke légykapó (*Muscicapa striata*) 1 pár
széncinege (*Parus major*) 3–5 pár
csuszka (*Sitta europaea*) 3–4 pár
rövidkarmú fakúsz (*Certhia brachydactyla*) 1 pár
seregély (*Sturnus vulgaris*) 2–3 pár
mezei veréb (*Passer montanus*) 2–3 pár
zöldike (*Carduelis chloris*) 1 pár
holló (*Corvus corax*): átvonulóként

Emlősök
közönséges denevér (*Myotis myotis*)
keleti sün (*Erinaceus roumanicus*)
mókus (*Sciurus vulgaris*)

A 2024-es felmérés a következő növényfajokat mutatta ki (**védett faj**, természetes kísérőfaj, idegenhonos faj):

Acer negundo	Chelidonium majus
Achillea collina	Chenopodium hybridum
Adonis vernalis	Chondrilla juncea
Agrimonia eupatoria	Conyza canadensis
Agropyron repens	Crataegus monogyna
Ailanthus altissima	Crepis rhoeadifolia
Allium flavum	Cuscuta epithymum
Allium scorodoprasum	Cynodon dactylon
Amaranthus retroflexus	Dactylis glomerata
Ambrosia artemisiifolia	Echium vulgare
Anchusa officinalis	Eryngium campestre
Armeniaca vulgaris	Euonymus europaeus
Artemisia campestris	Falcaria vulgaris
Artemisia vulgaris	Fallopia tatarica
Asperula cynanchica	Galium mollugo
Astragalus onobrychis	Gelium verum
Ballota nigra	Geum urbanum
Berberis vulgaris	Gleditsia triacanthos
Berteroa incana	Gypsophila muralis
Bothriochloa ischaemum	Hedera helix
Brachypodium sylvaticum	Heliotropium europaeum
Cannabis sativa	Hieracium umbellatum
Carduus acanthoides	Humulus lupulus
Carduus nutans	Hypericum perforatum
Carex liparicarpus	Iris germanica
Celtis occidentalis	Juglans regia
Centaurea stoebe	Knautia arvensis

Koeleria cristata
Linum austriacum
Lycium barbatum
Mahonia aquifolium
Melandrium album
Melica ciliata
Melica nutans
Morus alba
Parthenocissus inserta
Persica vulgaris
Peucedanum oreoselinum
Phleum phleoides
Pimpiella saxifraga
Pinus nigra
Plantago lanceolata
Poa angustifolia
Polygonatum latifolium
Populus alba
Portulaca oleracea
Prunus spinosa
Rapistrum perenne
Reseda lutea
Robinia pseudacacia
Salvia nemorosa

Sambucus nigra
Saponaria officinalis
Scabiosa ochroleuca
Sedum rupestre
Senecio jacobaea
Seseli annuum
Seseli varium
Setaria viridis
Silene otites
Silene vulgaris
Solidago gigantea
Stenactis annua
Stipa capillata
Teucrium chamaedrys
Thymus gabrescens
Torilis arvensis
Tragopogon orientalis
Ulmus minor
Urtica dioica
Verbascum phlomoides
Viburnum lantana
Vinca major
Viola odorata

A HUDI20034 Duna és ártere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2014-ben elkészült és elfogadásra került. A Szúnyogvár környéke természetvédelmi terület kezelése során az ezt a területet teljesen magában foglaló HUDI20034 kezelési tervében foglaltak alkalmazandók.

A HUDI20034 kezelés terve 11 kezelési egységet különböztet meg, ezek közül 1 (KE6) található meg a Szúnyogvár környéke természetvédelmi területen.

Ezt tovább 3 kezelési egységgel egészítjük ki:

KE6: idegenhonos fás társulás

KE13: épített környezet

KE14: természetes szárazgyep

KE15: másodlagos szárazgyep

1.3. Dokumentumfotók

Akácos és benne hangyaboly a Szúnyogvár területén (KE6)

Nyírt és bolygatott homoki gyep a Szúnyogvár területén (KE15)

Feketefenyves és gyomos gyep a Szúnyogvár területén (KE6 és KE15)

Tavaszi hérics és élőhelye a Szúnyogvár területén (KE6 és KE15)

Nem kaszált homoki gyep a Szúnyogvár területén (KE14)

Épület és díszkert a Szúnyogvár területén (KE13)

2. Természetvédelmi célkitűzések

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, növénytakasulások, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

Rendeltetés: a Duna és ártere Natura 2000 területen a Pannon régióra jellemző vizes élőhelyek kiterjedésének és ökológiai állapotának, valamint a hozzájuk kötődő folyóvízi és folyóparti élővilág állományainak kedvező természetvédelmi helyzetben történő megőrzése. A Szúnyogvár területén ettől némiképp eltérően az egykori homokpuszták maradványainak megőrzése. A terület természetközeli élőhelyeinek, az itt élő fajok és közösségek megőrzése és kedvező természetvédelmi helyzetben történő fenntartása.

Célkitűzés:

- A természetes élőhelyek és fajaik fennmaradásának biztosítása
- A természeti és kultúrtörténeti értékek együttese fennmaradásának biztosítása
- A terület élővilágának védelme
- A természetvédelmi célú bemutatás elősegítése
- A területen gyorsan terjedő özönfajok állományának csökkentése, a természetes, őshonos fajösszetétel fenntartása
- Lágú- és fásszárú tájidegen fajok arányának visszaszorítása

3. Részletes természetvédelmi kezelési terv

A HUDI20034 Duna és ártere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2014-ben elkészült és elfogadásra került. A Szent Pál-sziget természetvédelmi terület kezelése során az ezt a területet teljesen magában foglaló HUDI20034 kezelési tervében foglaltak alkalmazandók.

A HUDI20034 kezelés terve 11 kezelési egységet különböztet meg, ezek közül 1 található meg a Szúnyogvár területén, amit 3 továbbival egészítünk ki.

KE5: idegenhonos fás társulás
 KE13: épített környezet
 KE14: természetes szárazgyep
 KE15: másodlagos szárazgyep

3.1. Természetvédelmi stratégiák

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.), az összes komáromi helyi védett területre és értékre vonatkozó önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

- Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen fákat folyamatosan hazai, tájban honos fafajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni.
- A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell
- Az értékek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.
- A természetvédelmi szempontból értékes, kívánatos állapotot kell rögzíteni és fenntartani a beavatkozások minimalizálása mellett.

A Szúnyogvár védelmének célja a kiemelt zöldövezeti területek, növénytársulások, valamint védett növény- és állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása, a természetközeli élőhelyek legalább mai állapotukban való megtartása, optimális esetben javítása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása. A természetvédelmi cél elérése érdekében a fő – általános – tennivalók a következők:

- Tilos a védett terület állapotát és jellegét a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatni.
- Erdő, rét, legelő művelési ágának megváltoztatásához csak kivételes esetben és csak a természetvédelem érdekeinek megfelelően szabad hozzájárulni.
- A természetvédelmi területen tilos olyan épületet, építményt, nyomvonalas létesítményt, berendezést létesíteni vagy üzembe helyezni, amely annak jellegét és állapotát veszélyezteti, károsítja, vagy ott a tájképi egységet megbontja.
- A természetvédelmi területen fokozott figyelmet kell fordítani a hulladékok folyamatos eltávolítására, a rendszeres zöldterület kezelésre, amennyiben szükséges karbantartási ütemtervet kell készíteni a folyamatos fenntartás céljából.
- Az özönnövények állományainak megfigyelése, szükség esetén visszaszorításuk
- Kiemelt védett fajok jelenlétének, állományainak monitorozása, szükség esetén fajvédelmi tennivalók meghatározása, végrehajtása
- A művelési ág besorolások aktuális műveléshez igazítása

3.2. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a területen az illetékes hatóság egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.2.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme

Az őshonos és/vagy idős fák megőrzését elősegítő beavatkozásokat (száraz, letört ágak eltávolítása, sebkezelés, stb.) vegetációs időszakon kívül, de az énekesmadarak költési időszaka és a denevérek betelelése előtt kell elvégezni.

A fák betegségek és kártevők elleni védelme

3.2.3. Látogatás

A Szúnyogvár területe zárt, a fenntartóval történő egyeztetés után látogatható (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport). A terület a Fenyves utca és Koppányvezér útja felől szabadon megtekinthető.

3.2.4. Oktatás és bemutatás

- Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken tanösvényeket lehet létesíteni, ahol a természetvédelmi terület növénytani és állattani értékeiről szerezhetnek ismereteket a látogatók. (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport)
- Információs táblák kihelyezése
- A terület és védettsége történetének megismertetése

- A Zöld Komárom applikációba való integrálás.

3.2.5. Kutatás, vizsgálatok

- A terület egészen a terület állapotát befolyásoló vizsgálatok a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezései szerint végezhetők, beavatkozással nem járó kutatások a fenntartó felé történő bejelentés után végezhetők.
- A terület élővilágának felmérése és nyomon követése
- A terület és védettsége történetének felkutatása

3.2.6. Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra

- A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos
- A területen új épület és építmény csak úgy helyezhető el, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A meglévő infrastruktúra-hálózat karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A meglévő közművek karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A területen új építésű közmű csak úgy építhető vagy vezethető át, ha az a fákat és gyökérzetüket, illetve a természetközeli élőhelyeket nem érinti

3.2.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A terület tájképi jellegét meg kell őrizni
- A terület védetté nyilvánításának indoklásában szereplő ligetes nyárfás terület jelenleg nem fordul elő, ennek visszaállítása meglévő természetvédelmi és tájképi értékek károsodása nélkül valósítható meg
- A területen meglévő idős feketefenyők (*Pinus nigra*) tájképi értéket képviselnek, ezért a területre kötelezően alkalmazandó a Komárom Város Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2023. (X. 12.) önkormányzati rendelete a zöldfelületek fenntartásáról, és a fás szárú növények védelméről szóló rendelet 11. §-a.

3.2.8. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- Természetvédelmi beavatkozásokon kívül egyéb beavatkozások nem végezhetők el.

3.3. Kezelési egységek

A védett terület nyugati felét egykori parkerdő foglalja el, mely mára záródott, elvesztette ligetes jellegét. Egyes részein feketefenyő (*Pinus nigra*), máshol akác (*Robinia pseudacacia*) és lepényfa (*Gleditsia triacanthos*) a jellemző. Középtájon természetes homoki gyepek maradtak meg, nagyszámban értékes kísérőfajokkal és a védett tavaszi hériccsel (*Adonis vernalis*), részben egykor művelt kert területén is. A maradék részeket gyomos másodlagos és/vagy intenzíven kezelt és taposott és épület foglalja el.

3.3.1. KE6 – Idegenhonos fás társulás

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak az idegenhonos fafajok alkotta ültetett vagy spontán fás állományok. A kezelési egység nem üzemtervezett erdőket tartalmaz.

Kezelési egység megfeleltetése:

ANÉR-kód:

- P1 – Őshonos fafajú fiatalosok
- U1 – Belvárosok, beépített faluközpontok, lakótelepek
- S4 – Ültetett erdei-és feketefenyvesek
- S6 – Nem őshonos fajok spontán állományai
- S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- vágástéri maradék kezelése (elszállítása, darálása, égetése) mennyiség függvényében javasolt, előzetesen egyeztetve a működési szerint érintett nemzeti park igazgatósággal.
- az erdőterületeken is érvényesíthető legyen a vegetációs időszak fogalma
- Turisztikailag nem frekvenciált, emberi életet nem veszélyeztető helyen a lábon álló öreg fák kivágása, földön fekvő holtfa, száradék eltávolítása, az egészségügyi kezelés nem javasolt
- Kötelezően betartandó előírások:
  - a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról

- a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet, ennek betartása kötelező

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E01	A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében.
E11	A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részletként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával. (Megj.: üzemtervezett erdők esetén)
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeknek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolításai.
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása. (Megj.: mely megegyezik az erdőtervben meghatározott korlátozással)
E48	Mesterséges felújítás, illetve pótlás esetén géppel részleges talaj-előkészítés. (Megj.: kivéve a nemes nyarasok, illetve az invazívan terjedő állományok esetén)
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
	<ul style="list-style-type: none"> • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.

Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészen a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

- Az idegenhonos inváziós fajok (akác (*Robinia pseudacacia*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöldjuhar (*Acer negundo*), aranyvessző-fajok (*Solidago* ssp.), selyemkóró (*Asclepias syriaca* stb.) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni, utána erdő-, illetve gyepterület visszaállítása javasolt.
- A terület védetté nyilvánításának indoklásában szereplő ligetes nyárfás terület jelenleg nem fordul elő, ennek visszaállítása meglevő természetvédelmi és tájképi értékek károsodása nélkül valószínűsíthető meg
- A területen meglevő idős feketefenyők (*Pinus nigra*) tájképi értéket képviselnek, ezért a területre kötelezően alkalmazandó a Komárom Város Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2023. (X. 12.) önkormányzati rendelete a zöldfelületek fenntartásáról, és a fás szárú növények védelméről szóló rendelet 11. §-a.

Kezelési javaslatok indoklása

Az inváziós fajok lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása a természetes élőhelyek fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél, mivel az inváziós fajok terjedése azok degradálását, megsemmisülését okozhatná. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

3.3.2. KE13 – Épített környezet

Kezelési egység meghatározása

Ebbe a kezelési egységbe tartozik a területen található épület és oda vezető út.

Kezelési egység megfeleltetése

ÁNÉR-kód:

U1 – Belvárosok, beépített faluközpontok, lakótelepek

U11 – Út- és vasúthálózat

Natura élőhelytípus

Nem Natura 2000 élőhelytípus

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok

A kezelési egységen belül végzett beavatkozások nem lehetnek kihatással a terület más kezelési egységeinek állapotára.

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

-

3.3.3. KE14 – Természetes szárazgyep

Kezelési egység meghatározása: A kezelési egységbe elsősorban a tervezési terület nyílt és zárt homoki gyepei, sztyepprétei, néhány kisebb, részben jellegtelen, de a homoki gypfajokat még őrző degradált gyp tartozik. A kezelési egységbe tartozó gyepek állományainak jelentős része jó, természetközeli természetességi állapotú. Ezekre az élőhelyekre a cserjésedés és az inváziós fajok jelentik a legfőbb veszélyeztető tényezőt.

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- G1 – Nyílt homokpusztagyepek
- H5b – Homoki sztyepprétek
- OB – Jellegtelen üde gyepek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

- A tervezési terület homoki gyepein mezőgazdasági hasznosítás jelenleg nem történik. A homoki gyepek legeltetése jelenleg nem szükséges, hosszú távon is csak az avarosodás jeleit mutató állományokban javasolt extenzív legeltetéssel történő hasznosítás.
- A gyepek elsősorban fehér nyárral történő cserjésedése gyors ütemű területen. A már erősen cserjésedő foltokban szükséges az őshonos cserjefajok mechanikus visszaszorítása.
- Természetvédelmi szempontból a legfontosabb feladat az inváziós fajok eltávolítása.

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A gyepek túlzott avarosodása esetén, hosszú távon azok kíméletes, időszakos legeltetése javasolt, kizárólag természetvédelmi kezelési céllal 5–10 évente 1–1 hónapig.
- A területen a cserjés-fás foltok is az élőhelymozaik fontos elemei. Ezért hosszútávon az erdőregenerációt és szukcessziót nem érdemes mindenütt megakadályozni, a cserjéseket foltokban meg kell hagyni.
- Kaszálásos hasznosítás esetén évi egyszeri kaszálás lehetséges, június 15. után, az időpont az aktuális vízállapot és a területen levő fajok igényeinek figyelembevételével módosulhat a nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.
- A kaszálás során biztosítani kell a legalább 10 cm-es tarlómagasságot, a mozaikosságot és a megfelelő méretű kaszálatlan területek fenntartását.
- Traktorra szerelt gépi kaszálás esetén 3 méternél szélesebb kasza nem használható, javasolt korongos kasza használata. Szársértő kaszatípus, illetve dobkasza nem alkalmazható. Kézi motoros kaszálás esetén elsősorban alternáló kasza használata javasolt.

- A gyepterületek égetése tilos.
- A kezelési egységben a természetvédelmi szempontból kedvező gyepszerkezetet negatívan befolyásoló agrotechnikai művelet – felülvetés, általános vegyszeres gyomirtás, műtrágyázás, fogasolás, tárcsázás, hengerezés, gyepszellőztetés, kiszántás – kerülendő. A gyepek megóvása érdekében felázott talajon kerülni kell a munkavégzést és a tűzvédelem céljából történő felszántást.
- Az őshonos cserjefajok visszaszorítása szükséges a jövőben is elsősorban mechanikus módszerek alkalmazásával.
- Javasolt a területek rendszeres ellenőrzése, hogy a betelepülő idegenhonos elemek (fás- és lágyszárú növények) minél hamarabb felfedezhetők és a területről eltávolíthatók legyenek a természetközeli élőhelyek és értékes fajok megóvása érdekében.
- Az idegenhonos, inváziós fajok (pl. fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) – egyedi fák, facsoportok esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus módszerek alkalmazásával. Az aranyvesszővel (*Solidago* spp.) fertőzött területeken – a fertőzöttség és az eredeti vegetáció meglétének függvényében évente változó számú – virágzás előtti kaszálás javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

- Natura 2000 kijelölés alatt álló területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet előírásait kell betartani.
- Mivel a terület helyi védett, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásai is betartandók.
- A Natura 2000-es gyepterületek esetében a gazdálkodóknak a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartania. A rendelettel kapcsolatban fontos jelezni, hogy a 3. § (1) bekezdése szerint a gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

- A növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján a földhasználónak védekezési kötelezettsége van a területen található selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állománnyal kapcsolatban.

Javasolt előírások:

Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok

- GY01 Felülvetés nem megengedett.
- GY08 Dobkaszó és talaj meghajtású rendsodró, rendezelő használata nem megengedett.
- GY09 Fogasolás nem megengedett.
- GY10 Tárcsázás nem megengedett.
- GY11 Hengerezés nem megengedett.
- GY12 Gyepszellőztetés nem megengedett.
- GY13 Kiszántás nem megengedett.
- GY14 Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
- GY15 Tüzpázták létesítése nem megengedett.
- GY22 Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
- GY23 A felhalmozódott fűavar eltávolítása.
- GY25 A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása.
- GY27 Nem speciális növényvédőszer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
- GY28 A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
- GY29 Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
- GY30 A természetes gyepekben az őshonos, méretes fák (30 cm törzsmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsmérő megjelölése nélkül) megőrzése.
- GY31 A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
- GY32 A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása.
- GY33 A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
- GY34 Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres kezelést lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető.
- GY40 Legeltetési sűrűség 0,2–0,4 állategység/ha.
- GY45 A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges. (Megjegyzés: selyemkóróval (*Asclepias syriaca*) fertőzött területeken magérés esetén az őszi legeltetés kerülendő.)
- GY58 Inváziós növényekkel fertőzött gyepekben csak a mentesítést követően lehet legeltetni.
- GY59 Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
- GY67 Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
- GY68 Legeltethető állatfaj: juh.

- GY92 A gyepterület kaszálása, szárazúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.
- GY104 Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.
- GY107 Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
- GY108 Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.
- GY109 A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
- GY116 A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el.
- GY117 Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jóságállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
- GY118 Élőhelyrekonstrukció.
- GY120 Agrár-erdészeti rendszerek közül a fás legelő és a mezővédő fásítás kialakítása támogatható. (Megjegyzés: fás legelő).
- GY129 A területen található őshonos cserjék minimum 5 %-ának meghagyása kisebb csoportokban, mérettől függetlenül (kis- és nagytermetű cserjék egyaránt).
- GY131 A cserjék - későbbi kezelések megkönnyítése érdekében - talajszintben való kivágása.
- GY132 A levágott növényi részek lehordása a gyepterületről 1 hónapon belül, a kivágott cserjéket tilos a gyepen deponálni.

Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok

- E67 Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújításának elhagyása, azok más művelési ágban (pl. gyepterület) történő hasznosítása.
- E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
- E70 Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata nem javasolt.
- E73 Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása.

Vadgazdálkodási előírás-javaslatok

- VA03 A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén az idegenhonos inváziós fajok, valamint egyes részeken az őshonos cserjék visszaszorítása szükséges. Az idegenhonos, inváziós fajok (pl. fehér akác – *Robinia pseudoacacia*) egyedi fák, facsoportok esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus módszerek alkalmazásával.

Az inváziós lágyszárú növényfajokkal fertőzött területeken – a fertőzöttség és az eredeti vegetáció meglétének függvényében évente változó számú – virágzás előtti kaszálás javasolt.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

A cserjeirtás és az idegenhonos fafajok visszaszorítása hosszú távon biztosítja a termőhelynek megfelelő őshonos vegetáció kialakulását, a jelenlévő jelölő élőhelyek és fajok életfeltételeinek javítását. Ezen kívül segíti a kapcsolódó területek értékes fajainak és jelölő élőhelyeinek védelmét, hogy azok természetessége ne romoljon az inváziós fajok terjedése miatt.

3.3.4. KE15 – Másodlagos szárazgyep

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a terület parkként funkcionáló, jelenleg is rendszeresen nyírt gyepei, elszórtan ültetett fákkal és cserjékkel. A gyakran mesterséges, felülvetett gyepekben természetes kísérőfajok jellemzően kis számban fordulnak elő.

A kezelési egység Á-NÉR szerinti megfeleltetése:

- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

- Gyomirtószerek használatának mellőzése
- Gyepek feltörése nem megengedett
- Gyepek beépítése nem megengedett
- A kaszálások intenzitása a lehetséges helyeken csökkentendő a kétszikűek virágzásának elősegítése céljából

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

- Gyepek felülvetése (ültetése) természetes kísérőfajokkal lehetséges
- Gyepek átalakítása természetközeli gyeppé lehetséges

Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési javaslatok követése javítja az őshonos fajok fennmaradási feltételeit és növeli a természetközeli élőhelyek kiterjedését és javítja állapotukat.

3.4. Adminisztráció

- Biztosítani kell, hogy a tervezési terület a kijelölt kezelő vagyongazdálkodásában legyen.
- A terület védetté nyilvánításának indoklásában szereplő ligetes nyárfás terület jelenleg nem fordul elő, a védetté nyilvánítási határozat indoklásáért módosítandó
- A Komárom Város Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2023. (X. 12.) önkormányzati rendelete a zöldfelületek fenntartásáról, és a fás szárú növények védelméről szóló rendeletének hatálya kiterjesztendő a Szűnyogvár területére is.
- Megfontolandó a Szűnyogvár környéke, a Szent Pál-sziget, a Posta-rét, a Rukken-tó környéke és az ezeket körülvevő Duna-ártér valamint csatlakozó területek egy összefüggő természetvédelmi területté nyilvánítása
- A terület kezelője mellett kötelezően kijelölendő a terület megfelelő kompetenciákkal rendelkező természetvédelmi kezelője.

3.5. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

Jelen kezelési terv folyamatos előírásai határidőhöz nem kötöttek. Az egyszeri beavatkozások mielőbbi megvalósítására kell törekedni.

A természetvédelmi kezelési terv előírásainak betartását a természetvédelmi hatóság ellenőrzi, a kezelési tervben megadott kezelési feladatok végrehajtását a természetvédelmi kezelő és Komárom Város Önkormányzata ellenőrzi.

A természetvédelmi kezelési tervet 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosítási javaslatokat megtenni. A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatát Komárom Város Önkormányzata, a terület természetvédelmi kezelője és a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság végzi, szükség esetén szakértő(k) bevonásával.